

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia Kar
1.3 Intézet	Pasztorálteológia Intézet
1.4 Szakterület	Római Katolikus Teológia
1.5 Képzési szint	alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Teológiai licenciátus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		Bioetika					
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			Orbán Szabolcs, egyetemi adjunktus				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			Orbán Szabolcs, egyetemi adjunktus				
2.4 Tanulmányi év	4	2.5 Félév	II.	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium	2
3.4 Tantervben szereplő összórászám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					22
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					25
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					35
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					4
Más tevékenységek: szemináriumi dolgozatok, és egyéb dolgozatok megírásában konzultálás					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama		94			
3.8 A félév össz-óraszama		150			
3.9 Kreditszám		6			

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• alapvető erkölcssteológia
4.2 Kompetenciabeli	• nincs

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• tábla, laptop, projektor
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• térkép, laptop, projektor

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	• A Bioetika előadás fő célja az étellel kapcsolatos tudományok területén felvetődő főbb problémák bemutatás és a katolikus teológia szemszögéből való elemzése. • Először az emberi étellel kapcsolatos fogalmak és a keresztény bioetika alapelvei kerülnek bemutatásra. A második részben pedig napjainkban felmerülő konkrét problémák megtárgyalására kerül sor, amelyek egyrészt az emberi élet kezdetéhez (mesterséges megtermékenyítés, klónozás, abortusz stb.), vagy pedig annak végéhez (eutanázia, a meghalás méltósága stb.) kapcsolódnak, de szóba kerülnek a géntechnológiához, vagy éppen a szervátültetéshez kapcsolódó kérdések is. • A félév elvégzésével a diákok olyan alapvető bioetikai ismereteket tudnak elsajátítani, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy a mai társadalom ilyen jellegű fontosabb kérdései között el tudjanak igazodni, illetve olyan alapvető ismereteket szerezzenek, amelyek lehetővé teszik az előadás folyamán nem tárgyalt más hasonló jellegű problémáknak a keresztény bioetika fényében történő értelmezését, megoldását.
Transzverzális kompetenciák	• alapvető erkölcszociológiai ismeretek • biológiai alapismeretek

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• az étellel kapcsolatos tudományok területén felvetődő főbb problémák bemutatás és a katolikus teológia szemszögéből való elemzése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• Olyan alapvető bioetikai ismeretek elsajátítása, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy a mai társadalom ilyen jellegű fontosabb kérdései között el tudjanak igazodni, s a keresztény bioetika fényében értelmezni tudják azokat

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés – a bioetika antropológiai alapelemei	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet</i> , 1-4 LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek</i> , 5-24
A katolikus bioetika alapelvei	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet</i> , 4-11 LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek</i> , 25-32
Az élet kezdetével kapcsolatos bioetikai problémák – a	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai</i>

mesterséges megtermékenyítés		<i>jegyzet, 13-16</i> LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek, 33-78</i>
A klónozás	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet, 16-26</i> LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek, 99-105</i>
Az őssejtkutatás és az ezzel kapcsolatos erkölcsi kérdések	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet, 26-28</i> LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek, 105-108</i>
A génkutatással kapcsolatos morális problémák	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet, 28-30</i> LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek, 79-98</i>
Születés előtti diagnosztika és az embriókkal kapcsolatos orvosi beavatkozások	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet, 30ü32</i> LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek, 143-156</i>
A művi vetélés (abortusz)	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet, 32-37</i> LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek, 131-142</i>
Az orvosi és gyógyszerészeti kutatásokkal kapcsolatos problémák	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet, 37-43</i> LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek, 163-167</i>
Szervátültetés: technikák és feltételek	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet, 43-46</i> LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek, 175-181</i>
A halál kérdése	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet, 46-50</i>

		LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek</i> , 171-175
A végső stádiumban lévő betegek gondozása és az orvosi igazmondás kérdése	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet</i> , 51-55 LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek</i> , 167-171
Eutanázia, vagyis segített öngyilkosság	előadás, magyarázat	ORBÁN Sz., <i>Bioetikai jegyzet</i> , 55-62 LUCAS, L. Ra., <i>A bioetikáról mindenkinek</i> , 157-162
A bioetikai kérdések összefoglalása. Felmérő megírása	előadás, magyarázat	összefoglalás

Könyvészet

- ORBÁN Szabolcs, *Bioetikai jegyzet*, nyomtatott jegyzet vagy PowerPoint-os fájl
- LUCAS, Lucas Ramón, *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest 2007
- MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKKARI KONFERENCIA, *Az élet kultúrájáért, körlevél a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest 2003
- SOMFAI Béla, *Bioetikai vázlatok*, Szeged 1995
- II. JÁNOS PÁL, *Evangelium vitae, enciklika az emberi élet sérthetetlenségéről*, Szent István Társulat, Budapest 1995
- HITTANI KONGREGÁCIÓ, *Donum vitae, Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról*, <http://www.katolikus.hu/roma/bio.html> (20.04.2009)
- CONGREGAZIONE PER LA DOTTRINA DELLA FEDE, *Istruzione Dignitas Personae su alcune questioni di bioetica* (2008.12.08), http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20081208_dignitas-personae_it.html

8.2 Szeminárium

Egyéni foglalkozás a megadott könyvészet alapján. Minden hallgató egy bioetikai témáról ír egy dolgozatot

Didaktikai módszerek

előadás, beszélgetés

Megjegyzések

egyéni munkával közelebb kerülni egy erkölcszociológiai témához

Könyvészet

- ARAMINI, Michele, *Bioetica per tutti*, Paoline, Cinisello Balsamo (Milano), 2008
- COMPAGNONI Francesco (a cura di), *Nuovo dizionario di teologia morale*, San Paolo, Cinisello Balsamo (Milano), 41999
- FERENCZ Antal, *A bioetika alapjai*, Szent István Társulat, Budapest 2001
- GEIZLER Gyula – NYÉKI Kálmán, *Bioetika*, Gondolat, Budapest 2003
- HÁMORI Antal, *A humánembrió védelme erkölcszociológiai szempontból*, Jel Kiadó, Budapest 2008
- HÁRING, Bernhard, *Liberi e fedeli in Cristo I-III*, Paoline, Cinisello Balsamo (Milano) 41990
- MELINA, Livio (a cura di), *L'agire morale del cristiano*, Jaca Book, Milano 2002
- RUSSO, Giovanni, *Bioetica della sessualità della vita nascente e pediatrica*, Elledici, Leumann (Torino) 1999
- SÁNDOR Judit, *Az én molekulám. Bioetika és emberi jogok a XXI. század elején*, L'Harmattan, Budapest 2016
- SGRECCIA, Elio, *Manuale di bioetica*, Vita e pensiero, 42007

- WEBER Helmut, *Speciális erkölcssteológia*, Szent István Társulat, Budapest 2001
- PÁPAI ÉLETVÉDŐ AKADÉMIA, *A humánembrió identitása és jogállása*, Budapest 2001
- különböző erkölcssteológiai folyóiratok (Rivista di Teologia Morale, Alfonsianum stb.), illetve olyan folyóiratok, amelyekben erkölcssteológiai írások is találhatóak (Távlatok, Mérleg, Sapienzia, Studia stb.)

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- a bioetikai fogalmak megismerése; az ezzel kapcsolatos problémák teológiai megközelítésének képessége
- segítség, tanácsadás, útmutatás a felmerülő bioetikai kérdések erkölcsös megoldásához

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Első vizsgaidőpontban	szóbeli vizsga	75 %
10.5 Szeminárium	szemeszter idején	egyéni munka	25 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei:			
• a félév közben írt felmérők közül legalább az egyiknek átmenő jeggyel történő teljesítése • a szemináriumi munka teljesítése • a szóbeli vizsgán a legalapvetőbb fogalmak ismerete			
10.7 A parciális vizsga (félévközi felmérő) ideje és formája			
• a 9. és a 14. héten kerül sor a két felmérő megírására • a téma a félév első, ill. második részének a tananyaga • egy több kérdésből (12-15) álló feladatlap kitöltését foglalja magába (ezek közül néhány nagyon rövid, s legalább egy pedig egy összefoglalóbb, esszé jellegű választ igényel) • a felmérőkön elért jó eredmény mentesíthet az adott részből a szóbeli vizsga alól			
10.8 Tételsor			
• a szóbeli vizsgán használt tételsort a diákok legkésőbb a vizsgaidőszak első napjára fogják megkapni • ez egy 13-16 témakört magába foglaló tételsor • a vizsgán ebből húz a diák kettőt (a felelést saját döntése alapján bármelyik tétellel kezdheti, de a másik tételtől is kérdeznek ... szükség esetén bármelyik tételtől			
10.9 A szemináriummal kapcsolatos jelenléti kötelezettségek alóli felmentés követelményei			
• nem aktuális			

Kitöltés dátuma

2019. május 2.

Előadás felelőse

Orbán Szabolcs

Szeminárium felelőse

Orbán Szabolcs

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

Oláh Zoltán